

RP 164/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att statsandelsprocenten för kommunal basservice sänks med 2,08 procentenheter. Statsandelen föreslås från ingången av 2022 vara 23,59 procent och kommunernas självfinansieringsandel 76,41 procent.

I den föreslagna ändringen av statsandelsprocenten har som tillägg beaktas 0,30 procentenheter i anknytning till fullgörandet av nya och mer omfattande åligganden så att statsandelsprocenten är 100. Som nya och mer omfattande åligganden har man beaktat minimidimensioneringen av omsorgspersonalen i enlighet med äldreomsorgslagen (43,7 miljoner euro), revideringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (28 miljoner euro), eftervården inom barnskyddet (12 miljoner euro), utvidgningen av screeningprogrammet (10 miljoner euro), stärkandet av elev- och studerandevården (8,4 miljoner euro), stödet för småbarnspedagogiken (6,25 miljoner euro), minimidimensioneringen av personalen inom barnskyddet (4,8 miljoner euro), utvidgningen av läroplikten (2,8 miljoner euro) och ändringen av sjukförsäkringslagen när det gäller bedömning av rehabiliteringsbehovet (1 miljon euro). I samband med ändringarna av åligganden beaktas en överföring till Statskontoret för kostnaderna för upprätthållandet av kommunernas automatiska ekonomiska rapportering (0,15 miljoner euro). Som tillägg har dessutom beaktats 0,80 procentenheter på grund av en separat höjning av statsandelen (245,7 miljoner euro).

Vid ändringen har som avdrag beaktats 1,87 procentenheter i anslutning till neutraliseringen av justeringen av kostnadsfördelningen 2022 mellan kommunerna och staten (563,5 miljoner euro) samt 0,55 procentenheter i anslutning till de avdrag i indexhöjningarna 2016, 2018 och 2019 (168,5 miljoner euro) och 0,76 procentenheter i anslutning till det avdrag med koppling till konkurrenskraftsavtalet (233,6 miljoner euro) som ändras från temporära avdrag till permanenta avdrag.

I propositionen föreslås bestämmelser om tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen för kommunal basservice år 2022. I statsandelen görs motsvarande avdrag som för närvarande som anknyter till minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa (totalt 7,0 miljoner euro), finansieringen av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet (totalt 22,5 miljoner euro) och genomförandet av incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna (totalt 10,0 miljoner euro). Statsandelarna ökas med totalt 2 miljoner euro i anslutning till kommunernas skyldighet att delta i beredningen av social- och hälsovårdsreformen.

När det gäller justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna föreslås det att det till lagen fogas en bestämmelse som preciserar sättet att beräkna justeringen. Dessutom föreslås vissa tekniska ändringar i fråga om bestämmandet av skyldigheten att betala hemkommunsersättning, delgivningen av statsandelsbeslut och rättelseförfarandet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

RP 164/2021 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Förslagen och deras konsekvenser.....	7
3.1 Förslagen och motiveringarna till dem	7
3.2 De huvudsakliga konsekvenserna	9
3.2.1 Statsandelsprocenten.....	9
3.2.2 Minskningar och ökningar av statsandelen.....	10
3.2.3 Statsandelarna för basservice år 2022	11
3.2.4 Övriga ändringsförslag.....	11
4 Ikraftträdande.....	11
5 Förhållande till andra propositioner.....	11
5.1 Samband med andra propositioner.....	11
5.2 Förhållande till budgetpropositionen	12
6 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	12
LAGFÖRSLAG	14
Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	14
BILAGA	17
PARALLELLEXT	17
Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	17

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Bestämmelser om statsandelsprocenten för kommunal basservice samt om tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen utfärdas årligen genom ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). I denna proposition ingår förslag till statsandelsprocent för kommunal basservice samt till tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen för 2022. Bestämmelser om grundpriserna för de kalkylerade kostnaderna för statsandelen och tilläggsdelarna utfärdas årligen genom förordning av statsrådet.

Den gällande lagen om statsandel för kommunal basservice har upphävts genom den nya lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), som träder i kraft den 1 januari 2023. År 2022 tillämpas alltså fortfarande den gällande lagen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Den har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Statsandelar, statsandelsprocent och justering av kostnadsfördelningen

I lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det om den statsandel som beviljas kommunerna för driftskostnader när det gäller sådana statsandelsåligganden som anges i lagens 1 § 1 mom.

Som grund för beräkningen av statsandelen används de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden som bestäms enligt lagens 6–13 §. I 26–28 § föreskrivs det om tilläggsdelar till statsandelen och i 29 § om utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. Statsandelen för en enskild kommun fastställs på basis av de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden, tilläggsdelarna och utjämningen av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. I 7 kap. föreskrivs det om andra minskningar och ökningar av statsandelen. I 7 a kap. föreskrivs det om sådan ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna och som betalas till kommunerna i samband med statsandelen från ett separat moment (28.90.35).

I enlighet med 54 § i lagen om statsandel för kommunal basservice fastställs årligen grundpriserna för bestämningsfaktorerna enligt 6–13 och 26–28 § för det följande finansåret genom förordning av statsrådet, och dessa grundpriser används vid fastställandet av de kalkylerade kostnaderna och tilläggsdelarna för statsandelen. Vid fastställandet av grundpriset beaktas de uppskattade förändringarna i statsandelsåliggandenas omfattning och art, de uppskattade förändringarna i kostnadsnivån och de justeringar som årligen görs för att justera kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Bestämmelser om grundpriser finns i 5 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice (1446/2014).

Bestämmelser om statsandelen för kommunal basservice och kommunernas självfinansieringsandel finns i 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Kommunernas statsandel av de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 § är för närvarande 25,67 procent (statsandelsprocent)

RP 164/2021 rd

och kommunernas självfinansieringsandel är 74,33 procent. Statsandelsprocenten anger kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna när det gäller finansieringen av basservice på nationell nivå. Självfinansieringsandelen per invånare är lika stor i alla kommuner. Enligt 2 mom. är statsandelen för nya och mer omfattande statsandelsåligganden 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för nya och mer omfattande åligganden, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning.

Enligt 57 § beaktas en förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena, om den följer av en lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Förändringen i kostnadsnivån bestäms enligt det prisindex för basservice som det utfärdas närmare bestämmelser om genom förordning av statsrådet.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras enligt 58 § 1 mom. de kalkylerade kostnaderna, grundpriserna och finansieringen i enlighet med de faktiska kostnaderna, liksom den i 55 § angivna statsandelsprocenten. Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras enligt 58 § 2 mom. på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 §. Dessutom justeras sådan finansiering som det föreskrivs om i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) till de delar som anges i momentet. Staten deltar i de kalkylerade kostnaderna med den procentandel som anges i 55 §. I statsandelsprocenten beaktas den ovan avsedda finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Grundpriserna och finansieringen fastställs och bestämmelser om statsandelsprocenten utfärdas för varje finansår. Justeringen av kostnadsfördelningen görs årligen

När kostnadsfördelningen justeras används enligt 60 § 2 mom. uppgifterna om de faktiska kostnaderna för det tredje året före finansåret. Vid justeringen av kostnadsfördelningen 2022 används uppgifterna om de faktiska kostnaderna för 2019.

Tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen 2021

I 36 § i lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det om tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen till kommunerna. År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 2,47 euro per invånare för att minska utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa, 4,10 euro per invånare för att finansiera sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterterksamhet och 1,82 euro per invånare för att genomföra incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna.

Med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin har statsandelarna för kommunal basservice ökats med sammanlagt 280 miljoner euro år 2021. År 2021 görs det inget avdrag från statsandelen när det gäller de inbesparingar för kommunerna som genomförandet av konkurrenskraftsavtalet medför, vilket ökar statsandelarna med sammanlagt 233,6 miljoner euro jämfört med år 2020. Dessutom ökas statsandelarna med sammanlagt 46,4 miljoner euro, varav 15,4 miljoner euro riktas till kommunerna enligt invånarantal (2,80 euro per invånare) och 31 miljoner euro i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020. De tillägg som till följd av coronavirusepidemin görs 2021 är av engångsnatur. Sådana tillägg ingår alltså inte längre i de kommande årens statsandelar.

RP 164/2021 rd

Dessutom ökas statsandelen 2021 med 0,16 euro per invånare i samband med genomförandet av reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården (sammanlagt 0,9 miljoner euro) och med 3,64 euro per invånare för att finansiera en ökning av statsandelen enligt prövning (sammanlagt 20 miljoner euro).

Till statsandelen för basservice hänför sig utöver de minskningar och öknings som föreskrivs i 36 § i lagen om statsandel för kommunal basservice vissa andra minskningar och öknings, såsom det avdrag som görs på basis av kommunernas andel av finansieringen av det grundläggande utkomststödet, neutraliseringen av ändringen i skatteinkomstutjämnningen, överföringarna för sammanslagningsunderstöd enligt prövning till kommuner samt den korrigeringspost som hänför sig till arbetsmarknadsstödet. Minskningarna och ökningarna framgår av statsbudgeten (moment 28.90.30).

Bestämmande av skyldighet att betala hemkommunsersättning

Bestämmelser om skyldigheten att betala hemkommunsersättning finns i 37 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Om förskoleundervisning och i 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning avsedd grundläggande utbildning vid utgången av året före det år som föregått finansåret ordnas av någon annan än elevens hemkommun, är elevens hemkommun skyldig att betala kommunen i fråga eller den utbildningsanordnare av annat slag som avses i 1 § 2 mom. hemkommunsersättning enligt 38–41 §.

Elevuppgifterna för utbetalning av hemkommunsersättning samlas i fortsättningen in ur Utbildningsstyrelsens datalager Koski. På grund av praxis för uppgiftsregistreringen har gransknings-tidpunkten enligt gällande lagstiftning, det vill säga den 31 december, i praktiken visat sig vara problematisk. Detta beror på att om en elev går vårterminen i en annan skola registreras i data-systemet när höstterminens undervisning avslutas att eleven har lämnat skolan. Sålunda ger den granskning som görs i slutet av året inte en fullständig bild av de elever för vilka hemkommunsersättning ska betalas. Därför är det befogat att ändra granskningsdatumet.

Statsandelsbeslut

Bestämmelser om statsandelsbeslut finns i 48 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Finansministeriet beviljar kommunen statsandel och ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna utan ansökan senast före utgången av året före finansåret. Statsrådet beslutar på ansökan om höjning av statsandelen enligt prövning. Höjning av statsandelen enligt prövning ska sökas före den tidpunkt som finansministeriet bestämmer. Enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) kan vanlig elektronisk delgivning ske elektroniskt med samtycke av den som saken gäller. Hitills har statsandelsbesluten sänts till kommunerna per post, vilket medför betydligt mer arbete än den elektroniska leveransen.

Rättelseförfarande

I 64 § i lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs att en kommun som inte nöjer sig med ett beslut av finansministeriet som gäller beviljande av statsandel, ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna eller beloppet av hemkommunsersättningens grunddel har rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos finansministeriet. En anvisning om rättelseyrkande ska fogas till beslutet.

Paragrafen och dess motiveringstexter är felaktiga till den del det är fråga om beslut om höjning av statsandelen enligt prövning. Enligt motiveringen till paragrafen får rättelse sökas i beslut som gäller höjning av kommunens statsandel enligt prövning, eftersom höjningen är en del av beslutet om beviljande av statsandel (RP 174/2009 rd, s. 111). I paragrafen föreskrivs det dock endast om yrkande på rättelse av finansministeriets beslut, medan beslut om höjning av statsandelen enligt prövning fattas av statsrådet. Ordalydelsen i motsvarande bestämmelse i den nya lag om statsandel för kommunal basservice som träder i kraft den 1 januari 2023 har korrigerats. Det är motiverat att göra motsvarande korrigerings i den gällande lagen, som kommer att tillämpas till utgången av 2022.

3 Förslagen och deras konsekvenser

3.1 Förslagen och motiveringarna till dem

Statsandelsprocent och tidsbegränsade minskningar av statsandelen

I propositionen föreslås det att statsandelsprocenten för kommunal basservice ska sänkas med 2,08 procentenheter. År 2022 föreslås kommunernas statsandelsprocent vara 23,59. På motsvarande sätt föreslås det att kommunernas självfinansieringsandel ska uppgå till 76,41 procent av de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden (4 290,50 euro per invånare).

I ändringen av statsandelsprocenten har 0,30 procentenheter i anslutning till fullgörandet av nya och mer omfattande åligganden beaktas så att statsandelsprocenten för dem är 100. Som nya och mer omfattande åligganden har man beaktat minimidimensioneringen av omsorgspersonalen i enlighet med äldreomsorgslagen (43,7 miljoner euro), revideringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (28 miljoner euro), eftervården inom barnskyddet (12 miljoner euro), utvidgningen av screeningprogrammet (10 miljoner euro), stärkandet av elev- och studerandevården (8,4 miljoner euro), stödet för småbarnspedagogiken (6,25 miljoner euro), minimidimensioneringen av personalen inom barnskyddet (4,8 miljoner euro), utvidgningen av läroplikten (2,8 miljoner euro) och ändringen av sjukförsäkringslagen när det gäller bedömning av rehabiliteringsbehovet (1 miljon euro). I samband med ändringarna av åligganden beaktas en överföring till Statskontoret för kostnaderna för upprätthållandet av kommunernas automatiska ekonomiska rapportering (0,15 miljoner euro). Som tillägg har dessutom beaktats 0,80 procentenheter på grund av en separat höjning av statsandelen (245,7 miljoner euro).

Vid ändringen har som minskning beaktats 1,87 procentenheter i anslutning till neutraliseringen av justeringen av kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten 2022 (563,5 miljoner euro). Eftersom mycket stora understöd betalades till den kommunala ekonomin 2020 och de direkta kostnaderna till följd av coronaepidemin gottgörs kommunerna också 2021, beaktas inte effekten på statsandelarna av justeringen av kostnadsfördelningen 2022, utan i statsandelen görs en minskning som motsvarar effekten av justeringen av kostnadsfördelningen. Statsandelen höjs dock med ovannämnda separata tillägg på 245,7 miljoner euro.

Som minskning har också beaktats 0,55 procentenheter i anslutning till de avdrag i indexhöjningarna 2016, 2018 och 2019 (168,5 miljoner euro) och 0,76 procentenheter i anslutning till det avdrag med koppling till konkurrenskraftsavtalet (233,6 miljoner euro) som ändras från temporära avdrag till permanenta avdrag.

I propositionen föreslås bestämmelser om tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen för kommunal basservice 2022. I statsandelen görs motsvarande avdrag som för närvarande som anknuter till minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa (1,27 euro per invånare, totalt 7,0 miljoner euro), finansieringen av sjukvårdshelikopter- och

RP 164/2021 rd

läkarhelikopterverksamhet (4,10 euro per invånare, totalt 22,5 miljoner euro) och genomförandet av incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna (1,82 euro per invånare, totalt 10,0 miljoner euro). Statsandelarna ökas med totalt 2 miljoner euro i anslutning till kommunernas skyldighet att delta i beredningen av social- och hälsovårdsreformen.

Bestämmande av skyldighet att betala hemkommunsersättning

Det föreslås att datumet för att bestämma skyldigheten att betala hemkommunsersättning ändras. En elevs hemkommun har skyldighet att betala hemkommunsersättning till kommunen i fråga eller en utbildningsanordnare av annat slag, om förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ordnas av någon annan än elevens hemkommun den 15 december året före det år som föregått finansåret. I stället för årets utgång (31.12) ska granskningsdatumet alltså vara den 15 december.

Elevuppgifterna för utbetalning av hemkommunsersättning samlas i fortsättningen in ur Utbildningsstyrelsens datalager Koski. Som det konstateras ovan ger den gällande lagstiftningens granskningsdatum (31.12) på grund av praxis för registreringen i datasystemen inte en fullständig bild av de elever för vilka hemkommunsersättning ska betalas. Genom att ändra granskningsdatumet till den 15 december kan man säkerställa att det i datasystemen inte har registrerats att eleverna har lämnat skolan, när uppgifter för utbetalning av hemkommunsersättningar tas ut.

I övrigt föreslås det inga ändringar i skyldigheten att betala hemkommunsersättning eller i systemet för hemkommunsersättning.

Motsvarande ändring behöver göras i den nya lag om statsandel för kommunal basservice som träder i kraft den 1 januari 2023. Avsikten är att separat ändra den nya lagen senare.

Statsandelsbeslut

I propositionen föreslås det att statsandelsbeslut ska kunna delges elektroniskt också utan samtycke till detta. På detta sätt blir processen för delgivning av beslut smidigare och arbetsmängden i samband med detta minskas. Kommunerna har beredskap att ta emot besluten elektroniskt och ändringen äventyrar inte till exempel möjligheterna att använda rättsmedel.

Motsvarande ändring behöver göras i den nya lag om statsandel för kommunal basservice som träder i kraft den 1 januari 2023. Avsikten är att separat ändra den nya lagen senare.

Justering av kostnadsfördelningen

Det föreslås att bestämmelserna om justering av kostnadsfördelningen preciseras så att sättet att beräkna justeringen framgår av lagen tydligare än för närvarande. I enlighet med gällande lag justeras vid justering av kostnadsfördelningen de kalkylerade kostnaderna, grundpriserna och finansieringen i enlighet med de faktiska kostnaderna, men genomförandet av justeringen av kostnadsfördelningen regleras inte i detalj. Det är motiverat att genomföra justeringen av kostnadsfördelningen på det sätt som bäst förverkligar syftet med justeringen, det vill säga att stämma av de kalkylerade kostnaderna i enlighet med utfallsuppgifterna, och inte underkompenserar eller överkompenserar kostnadsunderlagets utveckling, vilket leder till tvära kast i justeringen. Justeringskalkylen har utvecklats vid finansministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och Kommunförbundet. Preciseringsarna av sättet att beräkna justeringen behöver dock stödas genom motsvarande ändringar i lagstiftningen.

RP 164/2021 rd

Avsikten är att justeringen av kostnadsfördelningen i fortsättningen ska grunda sig på skillnaden mellan de kalkylerade och de faktiska kostnaderna det så kallade tvärsnittsåret, så att förändringen i skillnaden mellan de kalkylerade och de faktiska kostnaderna jämfört med det år som föregått finansåret samt den justering av kostnadsfördelningen som gjorts för tvärsnittsåret beaktas vid beräkningen. Eftersom beräkningssättet grundar sig på tanken att samma praxis har följts också tidigare år, ska man vid justeringen av kostnadsfördelningen 2022 dock granska skillnaden mellan de kalkylerade och de faktiska kostnaderna tvärsnittsåret 2019. På detta sätt kan kostnadsunderlaget stämmas av.

Till paragrafen om justeringen av kostnadsfördelningen fogas ett nytt moment, enligt vilket justeringen av kostnadsfördelningen grundar sig på den skillnad mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna för det i 60 § 2 mom. avsedda finansår (tvärsnittår) som justeras enligt kostnadsnivån för det finansår för vilket justeringen görs.

Den föreslagna ändringen gäller i praktiken den justering för finansår 2022 som grundar sig på de faktiska kostnaderna 2019, eftersom den gällande lagen om statsandelar för kommunal basservice tillämpas endast till utgången av 2022. Efter detta tillämpas från och med den 1 januari 2023 den nya lagen om statsandel för kommunal basservice. De ändringar som gäller sättet att beräkna justeringen behöver också göras i den nya lagen. Avsikten är att en proposition med förslag till ändring av den nya lagen ska lämnas separat innan lagen träder i kraft. I enlighet med övergångsbestämmelsen i 59 § i den nya lagen om statsandel för kommunal basservice görs justeringen av kostnadsfördelningen första gången för finansår 2025.

Rättelseförfarande

Bestämmelsen om rättelseförfarandet i lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att den stämmer överens med motsvarande bestämmelse i den nya lagen om statsandel för kommunal basservice som träder i kraft den 1 januari 2023. En kommun som inte nöjer sig med ett beslut som gäller beviljande av statsandel, höjning av statsandelen enligt prövning, ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna eller beloppet av hemkommunsersättningens grunddel har rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet begära omprövning hos den myndighet som fattat beslutet. Ändringen behövs, eftersom bestämmelsen om rättelseförfarandet i den gällande lagen är på det sätt som beskrivs ovan felaktig i fråga om höjning av statsandelen enligt prövning.

3.2 De huvudsakliga konsekvenserna

3.2.1 Statsandelsprocenten

Att sänka statsandelsprocenten för kommunal basservice från 25,67 procent till 23,59 procent minskar statsandelarna för 2022 med cirka 604 miljoner euro. De faktorer som ska beaktas vid ändringen av statsandelsprocenten anges i tabell 1.

Att sänka statsandelsprocenten minskar dock inte i verkligheten statsandelarna jämfört med den nuvarande nivån, eftersom det vid sänkningen av statsandelsprocenten å ena sidan är fråga om att neutralisera justeringen av kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten 2022 och å andra sidan att ändra avdragen i indexhöjningarna 2016, 2018 och 2019 och avdraget med koppling till konkurrenskraftsavtalet så att de blir permanenta avdrag i stället för temporära avdrag. I syfte att stödja kommunerna med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronaviruset har inget avdrag med koppling till konkurrenskraftsavtalet gjorts 2021.

RP 164/2021 rd

På grund av kommunernas nya och mer omfattande åligganden höjs statsandelsprocenten med 0,30 procentenheter, eftersom statsandelen för dem ska vara 100 procent. Det uppskattas att de nya och mer omfattande åliggandena ökar kommunernas kostnader år 2022, det vill säga det så kallade kostnadsunderlaget för statsandelen, med sammanlagt cirka 117 miljoner euro. Ovan i samband med de viktigaste förslagen redogörs det för de nya och mer omfattande åligganden som ska beaktas. Eftersom statsandelsprocenten är 25,67 procent före de ovannämnda förändringarna i åliggandena, ökar statsandelarna med 30 miljoner euro enbart till följd av ökningen av kostnadsunderlaget. För att statsandelen för dessa uppgifter ska öka till fullo i enlighet med ökningen av kostnadsunderlaget, beaktas den återstående delen på cirka 86 miljoner euro genom en höjning av statsandelsprocenten. På grund av att statsandelsprocenten bestäms med två decimalers noggrannhet avviker effekten på statsandelen något från de uppskattade kostnaderna för de nya och mer omfattande åliggandena.

	Inverkan på statsandelsprocenten (procentenheter)	Inverkan på statsandelarna (mn €)
Nya och mer omfattande statsandelsåligganden	+0,30	+116,0
Separat höjning av statsandelarna	+0,80	+245,7
Neutralisering av justeringen av kostnadsfördelningen 2022	-1,87	-563,5
Ändring av avdrag som gäller indexhöjningarna 2016, 2018 och 2019 så att de blir permanenta	-0,55	-168,5
Ändring av avdraget som gäller konkurrenskraftsavtalet så att det blir permanent	-0,76	-233,6
Förändringar totalt	-2,08	-603,9

Tabell 1. Faktorer att beakta vid ändringen av statsandelsprocenten.

3.2.2 Minskningar och ökning av statsandelen

I den föreslagna lagen föreskrivs på det sätt som beskrivs närmare ovan om tidsbegränsade minskningar och ökning av kommunernas statsandel 2022.

År 2022 hänför sig till statsandelen också vissa andra minskningar och ökning, såsom det avdrag som görs på basis av kommunernas andel av finansieringen av det grundläggande utkomststødet (-357 miljoner euro), det avdrag som görs med anledning av neutraliseringen av ändringen i skatteinkomstutjämnningen (-107 miljoner euro), överföringarna till moment 28.90.31 för sammanslagningsunderstöd enligt prövning vid sammanslagning till kommuner

RP 164/2021 rd

som har en svår ekonomisk situation (-10 miljoner euro) och sammanslagningsunderstöd enligt prövning till kommuner (-10 miljoner euro) samt den korrigeringspost som hänför sig till arbetsmarknadsstödet (29,5 miljoner euro).

Minskningarna av statsandelen blir år 2022 sammanlagt cirka 533,7 miljoner euro och ökningarna 32,5 miljoner euro. Minskningarna och ökningarna framgår av budgetpropositionen för 2022 (moment 28.90.30). År 2022 föranleds inga tidsbegränsade öknings i statsandelarna för basservice av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin.

3.2.3 Statsandelarna för basservice år 2022

År 2022 är indexhöjningen för statsandelen för basservice 2,5 procent och den därav följande ökningen av statsandelen cirka 187 939 000 miljoner euro.

Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna uppgår till cirka 563 500 000 euro år 2022. Så som konstateras ovan görs i kommunernas statsandel en minskning som motsvarar effekten av justeringen av kostnadsfördelningen. Samtidigt höjs dock statsandelen med ett separat tillägg på 245 700 000 euro. Dessa ändringar beaktas i statsandelsprocenten på det sätt som beskrivs ovan.

Med beaktande av ovan beskrivna ändringar uppgår statsandelarna för basservicen år 2022 i sin helhet till sammanlagt 7 971 500 000 euro, vilket är cirka 300 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2021.

Det sammanlagda beloppet av de ersättningar för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringarna i beskattningsgrunderna (moment 28.90.35) 2022 är enligt budgetpropositionen cirka 2,65 miljarder euro, inklusive de avdrag från ersättningar för förlorade skatteinkomster som med stöd av 36 b § i lagen om statsandel för kommunal basservice görs 2022 och som hänför sig till de tidsbegränsade ersättningar som år 2020 betalats på grund av fördröjda skatteinkomster.

3.2.4 Övriga ändringsförslag

Genom att ändra det datum då skyldigheten att betala hemkommunsersättning bestäms säkerställer man täckande elevavgifter som underlag för utbetalningen av hemkommunsersättningarna.

Förslaget till elektronisk delgivning av statsandelsbeslut gör det möjligt att på ett flexibelt sätt sända statsandelsbeslut elektroniskt, vilket minskar arbetsmängden i anslutning till sändningen och behandlingen av besluten vid finansministeriet och i kommunerna.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

5 Förhållande till andra propositioner

5.1 Samband med andra propositioner

I samband med budgetpropositionen för 2022 överlämnar regeringen till riksdagen propositioner med förslag till lagar om ändring av lagen om elev- och studerandevård (dimensioneringen

RP 164/2021 rd

av skolkuratorer och psykologer), 13 b § i barnskyddslagen (personaldimensioneringen av socialarbetare inom barnskyddet), sjukförsäkringslagen (utveckling av bedömningen av rehabiliteringsbehovet) och lagen om småbarnspedagogik.

De nya och mer omfattande statsandelsåligganden som ingår i propositionerna har beaktats i den föreslagna statsandelsprocenten för kommunal basservice. Förutsättningen för att förslaget till statsandelsprocent ska godkännas i sin föreslagna form är att de lagförslag som ingår i de nämnda propositionerna godkänns.

5.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till propositionen med förslag till statsbudget för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 121 § 1–2 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Enligt 121 § 3 mom. har kommunerna beskattningsrätt. Bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och för hur skatten bestäms samt om de skattskyldigas rättsskydd utfärdas genom lag.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis i fråga om kommunal självstyrelse framhåvt att när kommunerna åläggs uppgifter ska det i enlighet med finansieringsprincipen ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av dem (GrUB 25/1994 rd, s 3, GrUU 18/2001 rd, GrUU 30/2013 rd, s. 5/I, GrUU 12/2011 rd, s. 2/II, GrUU 41/2010 rd, s. 5/II). Utskottet har ansett att finansieringsuppgifter för kommunerna, med hänsyn till att självstyrelsen är skyddad i grundlagen, inte får vara så stora att de försämrar kommunernas verksamhetsvillkor på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt bestämma om sin ekonomi och därmed också om sin förvaltning (se t.ex. GrUU 41/2014 rd, s. 3/II och GrUU 50/2005 rd, s. 2). En liknande definition ingår också i artikel 9 i den europeiska stadgan om lokal självstyrelse, enligt vilken kommunernas ”ekonomiska resurser skall motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag”.

Ett viktigt syfte med statsandelssystemet är att garantera att alla kommuner, oavsett skillnader i förhållanden och inkomstbas, har möjligheter att klara av i synnerhet sina lagstadgade uppgifter. Statsandelssystemet främjar regional jämlikhet och är därmed betydelsefullt också med tanke på 6 § i grundlagen. Systemet ska jämna ut skillnader som beror på kommunernas kostnader för och behov av basservice och därigenom främja en jämlik behandling av invånarna i kommuner med olika närings- och befolkningsstruktur och deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga med tanke på deras grundläggande fri- och rättigheter. Således är granskningen av statsandelssystemet viktig också med tanke på genomförandet av finansieringsprincipen (GrUU 16/2014 rd, s. 3/I, GrUU 34/2013 rd, s. 2/I, GrUU 29/2009 rd, s. 2/I).

Trots att statsandelssystemet har en central betydelse för genomförandet av finansieringsprincipen och tryggandet av tjänster i anslutning till de grundläggande fri- och rättigheterna, har lagstiftaren ansetts ha tämligen stor prövningrätt när den föreskriver om ändringar i statsandelssystemet, också när ändringarna har stor effekt på enskilda kommuners statsandelar (GrUU 40/2014 rd, s. 3/I-II och GrUU 16/2014 rd, s. 4/II). Grundlagsutskottet har emellertid i sin utlåtandep Praxis också påpekat att ändringarna inte får äventyra den regionala jämlikheten (GrUU 16/2014 rd, s. 3–4 och GrUU 12/2011 rd, s. 3). Utskottet har dock också framhållit att inga

RP 164/2021 rd

skarpa gränser för lagstiftarens prövning går att utläsa ur jämlikhetsprincipen, när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 40/2014 rd, s. 6/II). Grundlagsutskottet har även ansett det viktigt med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna att den ekonomiska anpassningen i kommuner som förlorar statsandelar lindras genom en tillräckligt lång och på objektiva grunder fastställd övergångstid eller genom andra arrangemang (GrUU 16/2014 rd, s. 4/II).

Grundlagsutskottet har i sin praxis angående statsandelssystemet ansett att det med tanke på den grundlagstryggade finansieringsprincipen inte räcker att bedöma hur den förverkligas på hela den kommunala sektorns nivå, eftersom medborgarnas självstyrelse är skyddad i varje kommun. Konsekvenserna ska således bedömas också med tanke på situationen i enskilda kommuner (se t.ex. GrUU 17/2021 rd, GrUU 40/2014 rd, s. 3, GrUU 16/2014 rd, s. 3 och GrUU 41/2002 rd, s. 3/II). Grundlagsutskottet har också förutsatt att när den lagstiftning som påverkar kommunernas ekonomi tillämpas ska seriös hänsyn tas till att invånare i kommuner i olika delar av landet bemöts jämnt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för att tillgodose deras grundläggande fri- och rättigheter (se GrUU 67/2014 rd och GrUU 37/2006 rd, s. 2–3).

I propositionen föreslås det att statsandelsprocenten för basservice ska sänkas med 2,08 procentenheter 2022. Vid sänkningen av statsandelsprocenten har flera olika faktorer beaktats, vilket beskrivs närmare ovan. Att sänka statsandelsprocenten minskar inte i verkligheten statsandelarna jämfört med den nuvarande nivån, eftersom det vid sänkningen av statsandelsprocenten är fråga om att neutralisera justeringen av kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten 2022 och att ändra avdragen i indexhöjningarna 2016, 2018 och 2019 och avdraget med koppling till konkurrenskraftsavtalet så att de i stället för temporära avdrag blir permanenta avdrag, även om avdraget med koppling till konkurrenskraftsavtalet inte görs 2021. Som det konstateras ovan, har lagstiftaren av hävd ansetts ha tämligen stor prövningsrätt när den föreskriver om ändringar i statsandelssystemet. Enligt regeringens uppfattning kan den föreslagna ändringen inte anses äventyra kommunernas förmåga att oberoende av omständigheter och skillnader i kommunernas inkomstbas klara av särskilt deras lagstadgade uppgifter och inte heller anses försvaga deras verksamhetsbetingelser på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt besluta om sin ekonomi och därigenom också om sin förvaltning.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 36 §, 37 § 1 mom., 55 § 1 mom. samt 58 och 64 §, sådana de lyder, 36 § och 55 § 1 mom. i lag 1253/2020, 37 § 1 mom. i lag 1234/2020, 58 § delvis ändrad i lagarna 676/2014, 1485/2016 och 1234/2020 samt 64 § i lag 1376/2019, samt

fogas till 48 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1376/2019, ett nytt 3 mom. som följer:

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen till kommunerna

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,27 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknäytning till ibruktageandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna.

År 2022 ökas statsandelen för kommunal basservice med 0,36 euro per invånare i anknäytning till kommunernas skyldighet att delta i beredningen av social- och hälsövärdnsreformen.

37 §

Skyldighet att betala hemkommunsersättning

Om förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning den 15 december året före det år som föregått finansåret ordnas av någon annan än elevens hemkommun, är elevens hemkommun skyldig att betala kommunen i fråga eller den utbildningsanordnare av annat slag som avses i 1 § 2 mom. i denna lag hemkommunsersättning enligt 38—41 §. Kommunen är inte skyldig att betala hemkommunsersättning för elever som är under 6 år och fullgör förlängd läroplikt enligt 2 § 3 mom. i läropliktslagen.

48 §

Beslut om beviljande av statsandel och beslut om ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna

Oberoende av vad som i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskrivs om elektronisk delgivning, kan ett beslut som avses i denna paragraf delges elektroniskt utan samtycke av den som saken gäller.

55 §

RP 164/2021 rd

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 23,59 procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel 76,41 procent.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras de kalkylerade kostnader, de grundpriser och den finansiering som avses i 2 mom. i enlighet med de faktiska kostnaderna och den i 55 § angivna statsandelsprocenten med iakttagande av det som föreskrivs nedan i denna paragraf samt i 59 och 60 §.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering av påbyggnadsundervisning,
- 2) finansiering av förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, om eleven fyller fem år det år då deras förskoleundervisning börjar,
- 3) finansiering av grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning,
- 4) finansiering för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
- 5) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning.

Justeringen av kostnadsfördelningen grundar sig på den skillnad som uppstår mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna för det i 60 § 2 mom. avsedda finansåret och som justeras enligt kostnadsnivån för det finansår för vilket justeringen görs.

Staten deltar i de kalkylerade kostnader som avses i 2 mom. med den procentandel som anges i 55 §. I statsandelsprocenten beaktas den i 2 mom. avsedda finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

De grundpriser och den finansiering som avses i 1 mom. fastställs och bestämmelser om den i 4 mom. avsedda statsandelsprocenten utfärdas för varje finansår. Justeringen av kostnadsfördelningen görs årligen.

64 §

Rättelseförfarande

Om en kommun är missnöjd med ett beslut som gäller beviljande av statsandel, höjning av statsandelen enligt prövning, ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna eller beloppet av hemkommunsersättningens grunddel, har kommunen rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet begära omprövning hos den myndighet som fattat beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 164/2021 rd

Helsingfors den 7 oktober 2021

Statsminister

Sanna Marin

Kommunminister Sirpa Paatero

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 36 §, 37 § 1 mom., 55 § 1 mom. samt 58 och 64 §, sådana de lyder, 36 § och 55 § 1 mom. i lag 1253/2020, 37 § 1 mom. i lag 1234/2020, 58 § delvis ändrad i lagarna 676/2014, 1485/2016 och 1234/2020 samt 64 § i lag 1376/2019, samt
fogas till 48 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1376/2019, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 2,47 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknytning till ibruktagandet av incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 2,80 euro per invånare med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin.

År 2021 betalas det sammanlagt 31 miljoner euro till kommunerna med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 0,16 euro per invånare i anknytning till genomförandet av reformen av

Föreslagen lydelse

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,27 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.

År 2022 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknytning till ibruktagandet av incitamentssystemet för digitalisering i kommunerna.

År 2022 ökas statsandelen för kommunal basservice med 0,36 euro per invånare i anknytning till kommunernas skyldighet att delta i beredningen av social- och hälsovårdsreformen.

Gällande lydelse

klientavgifterna inom social- och hälsovården.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 3,64 euro per invånare för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning.

37 §

Skyldighet att betala hemkommunsersättning

Om förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning vid utgången av året före det år som föregått finansåret ordnas av någon annan än elevens hemkommun, är elevens hemkommun skyldig att betala kommunen i fråga eller den utbildningsanordnare av annat slag som avses i 1 § 2 mom. i denna lag hemkommunsersättning enligt 38—41 §. Kommunen är inte skyldig att betala hemkommunsersättning för elever som är under 6 år och fullgör förlängd läroplikt enligt 2 § 3 mom. i läropliktslagen.

48 §

Beslut om beviljande av statsandel och beslut om ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas

Föreslagen lydelse

37 §

Skyldighet att betala hemkommunsersättning

Om förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning *den 15 december* året före det år som föregått finansåret ordnas av någon annan än elevens hemkommun, är elevens hemkommun skyldig att betala kommunen i fråga eller den utbildningsanordnare av annat slag som avses i 1 § 2 mom. i denna lag hemkommunsersättning enligt 38—41 §. Kommunen är inte skyldig att betala hemkommunsersättning för elever som är under 6 år och fullgör förlängd läroplikt enligt 2 § 3 mom. i läropliktslagen.

48 §

Beslut om beviljande av statsandel och beslut om ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna

Oberoende av vad som i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskrivs om elektronisk delgivning, kan ett beslut som avses i denna paragraf delges elektroniskt utan samtycke av den som saken gäller.

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas

Gällande lydelse

statsandel är 25,67 procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel 74,33 procent.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras de kalkylerade kostnader, de grundpriser och den finansiering som avses i 2 mom. i enlighet med de faktiska kostnaderna och den i 55 § angivna statsandelsprocenten med iakttagande av det som föreskrivs nedan i denna paragraf samt i 59 och 60 §.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering av påbyggnadsundervisning,
- 2) finansiering av förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, om eleven fyller fem år det år då deras förskoleundervisning börjar,
- 3) finansiering av grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning,
- 4) finansiering för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
- 5) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning.

Staten deltar i de kalkylerade kostnader som avses i 2 mom. med den procentandel som anges i 55 §. I statsandelsprocenten beaktas den i 2 mom. avsedda finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Föreslagen lydelse

statsandel är 23,59 procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel 76,41 procent.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras de kalkylerade kostnader, de grundpriser och den finansiering som avses i 2 mom. i enlighet med de faktiska kostnaderna och den i 55 § angivna statsandelsprocenten med iakttagande av det som föreskrivs nedan i denna paragraf samt i 59 och 60 §.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering av påbyggnadsundervisning,
- 2) finansiering av förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, om eleven fyller fem år det år då deras förskoleundervisning börjar,
- 3) finansiering av grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning,
- 4) finansiering för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
- 5) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning.

Justeringen av kostnadsfördelningen grundar sig på den skillnad som uppstår mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna för det i 60 § 2 mom. avsedda finansåret och som justeras enligt kostnadsnivån för det finansår för vilket justeringen görs.

Staten deltar i de kalkylerade kostnader som avses i 2 mom. med den procentandel som anges i 55 §. I statsandelsprocenten beaktas den i 2 mom. avsedda finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

RP 164/2021 rd

Gällande lydelse

De grundpriser och den finansiering som avses i 1 mom. fastställs och bestämmelser om den i 4 mom. avsedda statsandelsprocenten utfärdas för varje finansår. Justeringen av kostnadsfördelningen görs årligen.

64 §

Rättelseförfarande

En kommun som inte nöjer sig med ett beslut av finansministeriet som gäller beviljande av statsandel, ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna eller beloppet av hemkommunsersättningens grunddel har rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos finansministeriet. En anvisning om rättelseyrkande ska fogas till beslutet.

Föreslagen lydelse

De grundpriser och den finansiering som avses i 1 mom. fastställs och bestämmelser om den i 4 mom. avsedda statsandelsprocenten utfärdas för varje finansår. Justeringen av kostnadsfördelningen görs årligen.

64 §

Rättelseförfarande

Om en kommun är missnöjd med ett beslut som gäller beviljande av statsandel, höjning av statsandelen enligt prövning, ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna eller beloppet av hemkommunsersättningens grunddel, har *kommunen* rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet *begära omprövning hos den myndighet som fattat beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).*

Denna lag träder i kraft den 20 .